

# ISZÁNTÚL

Politikai  
napilap

## ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.  
Egész évre ..... 16 h.  
Nagyedévre ..... 4 ..  
Helyben háshoz hozva.  
Egész évre ..... 20 kor.  
Nagyedévre ..... 5 ..  
Videkre postán szállítva.  
Egész évre ..... 24 kor.  
Nagyedévre ..... 6 ..  
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, kivéve az  
Ünnep utáni napok kivételével  
Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.  
A szerkesztőség kéziratok vissza-  
adására vagy megőrzésére nem  
vállalkozik.  
Előfizetések és hirdetések a kiadó-  
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 207. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914 Szeptember 8.

## A világháború.

### Az északi harctérről.

**Az északi harctéren minden csendes.**

Bécs, szept. 7. Hofer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese, az elmúlt éjjele hivatalosan jelenti, hogy a Dankl által vezetett hadsereg ismét heves harcban áll.

A hadsegeink arcvonalának a többi részein a múlt hét nagy csatái után, aránylag nyugalom uralkodik. (A min. sajtóosztályból.)

### Dankl bombázza Lublint.

Lublin, mely Lvangorod, Varsó és Brest-Litovsk kulcsa, Dankl diadalmasan előrenyomuló hadserege bombázza. A harcvonal más részein változások nincsenek, a seregtettek simán hajtják végre a főparancsnokság intézkedéseit.

Lemberg kiürítése magánjelentések szerint is a terveknek megfelelően, teljes rendben történt.

### Ujabb győzelem az orosz hadiszíntéren.

Budapest, szept. 7. Höfer a vezérkari főnök helyettese közli: A főhadiszállásról jelentik. A Dankl által vezetett hadsereg ellen, az ellenség vasuton, tetemes segélycsapatokat vonultatott fel. Az ezekkel vívott, már jelentett ismételt harcokon kívül, tudomásra jutott, hogy a Kesztraneck altábornagy parancsnoksága alatt álló csapat az oroszoknak egy erős támadását véresen visszaverte és további 600 orosz foglyul ejtett. Különbösen mind a két hadszíntéren, amennyire eddig ismeretes, aránylag nyugalom van. (A mln. sajtóosztály.)

### A Japán seregek nem jönnek.

Budapest, szept. 7. (Cenz. távirat.)  
Stockholmból táviratozzák: A japán követ erőlyesen megcáfolja azt a híresztelést, hogy Japán hadsereget szállít Európába.

### A nyugati harctérről

**Rouent feladták a franciák.**

Budapest, szept. 7. (M. T. I.) A franciák kiürítették Rouen városát. Rouen Páristól nyugatra körülbelül száz kilométernyire a Szajna mellett fekszik s Franciaország egyik legjelentékenyebb városa.

### Vilmos császár a csatatéren.

Berlin, szept. 7. A nagy vezérkar közli: Vilmos császár jelen volt tegnap a nancy-i erődtetés ellen indított támadásnál.

Maubeuge előtt két erőd és az ezek között levő állások elestek s így a tüzérségünk tüzelést indíthatott a város ellen. A város különböző helyeken ég. A német hadvezetőség kezei közé került iratokból kiderült, hogy az ellenséget teljességgel meglepte Kluk és Bülow hadseregének előnyomulása a belga Maas északi részén. Még augusztus 17-én is azt hitték a franciák, hogy ott csak csekély német lovasság van. A Marwitz tábornok vezetése alatt álló lovasságnak kitűnően sikerült a hadsereg mozdulatait leplezni. (A miniszterelnökség sajtóosztályából.)

### Az angol sereg pusztulása.

Frankfurt, szept. 7. (M. e. sajtóosztály.)  
A Frankfurter Zeitungnak jelentik Amsterdamból: Az angolok, akik eddig azt állították, hogy csak négyezer embert vesztek, ma hivatalosan beismerik, hogy az angol hadsereg vesztesége tízezer ember.

### A belga semlegesség.

Budapest, szept. 7. (M. T. I.) Egy párisban lakó német ember beszéli, hogy Belgiumban még Németország ultimátuma előtt látott francia katonaságot. Ebből be van bizonyítva, hogy nem Németország, hanem Franciaország sértette meg Belgium semlegességét.

### A német kancellár a belgák kegyetlenkedéseiről.

A birodalmi kancellár az amerikai sajtóügynökségekhez táviratozott, cáfolva a vádakát, hogy a németek a belgákat brutalizálják. Rámutat, hogy a belga lányok a német sebesültek szemét kiszurják, a

belgák az asztalukhoz meghívott német tiszteteket agyonlövök. Hangoztatja, hogy a császár táviratváltásai kétségtelenül mutatja Németország békeszeretétét.

### A német flotta akcióba lép.

Berlin, szept. 7. (Saj. tud. távirata.)  
Berlinből jelentik a M. T. I.-nak: A birodalmi gyűlés pártvezérei kimondották, hogy mindenhez hozzájárulnak annak az érdekében, hogy tengeri háboruban is latba vessék a német birodalom egész erejét.

### Csak kezdetén vagyunk a háborúnak.

Berlin, szept. 7. (M. T. I.) A német hadügyminiszterium hivatalos közlést tett a sajtónak, amelyben kijelentette, hogy elért nagy sikerek dacára is még csak a háboru kezdetén vagyunk.

### Elfogtak tizenöt angol halászhajót.

Londoni távirat szerint az admirális hivatalosan jelenti, hogy az északi tengeren két cirkálóból s négy torpedóuzóból álló hajóraj tizenöt halászhajót elfogott. A hajókat német partra szállította.

### Az angolok visszaélnék a fehér zászlóval.

Budapest, szept. 6. (M. T. I.) Angol hadifoglyoknál napiparancsot találtak, amely elrendeli, hogy az angol katonák tüzzenek ki fehér zászlót, mikor azután a német katonák közelednek, löjjenek rá a németekre.

### Elsülyedt angol cirkáló.

Budapest, szept. 7. (Cenz. távirat.)  
Athénből jelentik: A Varrior nagy angol cirkáló, mely a háboru folyamán már megrongálódott, a montenegrói partok közelében aknáinkba ütközött és elsülyedt. Számos matróz holttestét fogták ki.

### Belgrád ostroma.

Bécs, szeptember 7. A Reichspost értesülése szerint monitorjaink folytonosan lövöldözik Belgrádot, nehogy a szerbek sán-

cokban helyezkedhessenek el. A Belgrádban levő szerb hadsereg fényszóróit ágyúink tönkre lőtték.

### Népjóléti értekezlet a miniszterelnökségen.

Budapest, szeptember 7. (Saját tud. táv.) A M. T. I. jelenti: tegnap a miniszterelnökségen Tisza elnöklétével népjóléti értekezletet tartottak. Ezen az értekezleten résztvettek az ellenzékiek is Apponyi és Andrássyval és többekkel együtt. Őt bizottságot választottak. Az egyik bizottságnak az elnöke Apponyi gróf lett, a másiké Andrássy Gyula gróf.

### A pápa koronázása.

Vasárnap délelőtt tartották meg Rómában XV. Benedek pápa koronázását, a régi fényvel a sixtusi kápolnában. Az ünnepélyes aktus alatt Róma összes harangjai zugtak.

A koronázáson részt vettek a pápai államnál akkreditált összes diplomaták, a jeruzsálemi szent sir-rend lovagjai, a római patriciusok. A pápa fivére és nővérei külön emelvényen foglaltak helyet.

A koronázás a szokásos ünnepélyes szertartás szerint folyt le. A szent atyát a sedia gestatoria, a hordozható zárt székben vitték a sixtusi kápolnába. Utközben az egyik előtte haladó szertartásmester három izben ezüst tálcán kócsomót égetett el ezekkel a szavakkal: „Sancte Pater, sie transit gloria mundi!” (Szentcsésés atya, így mulik el a világ dicsősége!) A pompa és a ragyogás e pillanatában ez emlékeztet a dicsőség mulandóságára.

A kápolnában a pápa maga pontifikálta a nagy misét, mely alatt a koronázás végbe ment. A confiteor után történt a pápa benedikálása, amelyet három püspök bibornok végzett, akik imádkoztak, hogy a Szent Lélek árássa reá kegyelmeit. Ezután az első szerep bibornok átadta a pápának a palliumot s ennél az aktusnál fogadta a pápa a bibornokok utolsó adorációját.

Megható része volt a szertartásnak, midőn a mise-imák végeztével az egyik szerep-bibornok Szent Péter sirja fölött tédelve intonálta az ilyenkor szokásos litániát, melyben három izben könyörög Jézushoz, két izben a Szűz Máriához és egy izben több szent pártfogó nevét említi, mire a kórus e szavakkal válaszol: „Tu illum adjuvat!” (Segítsd meg őt!) Ez ima után felolvasták a diakonusok a szent leckét, majd az evangéliumot előbb latin, majd görög nyelven.

A mise folyamán a pápa az Agnus Dei-nél trónjára ült, s ott nyujtották át neki az Oltáriszentséget. A pápa a szent ostyát három részre törte, két részszel megáldoztatta a segédkező bibornokokot, s aztán ő maga is megáldozott.

A mise befejeztével újból a trónra ült a pápa, mitrával a fején s ekkor vette kezdetét a tulajdonképeni koronázás. Az egyik diakonus-bibornok levette a pápa fejéről a mitrát, mire a második diakonus-bibornok feltette fejére a pápai hármaskoronát, a tiarát, ezekkel a szavakkal: „Fogadd a három koronával ékesített tiarát és tudd meg, hogy te a fejedelmek és királyok és a földkerekség országainak atyja, a mi Urunk Jézus Krisztus helytartója vagy, akinek dicsőség és tisztelet jár mindörökkön örökké Amen.”

A egész kórus és a jelenlevők Krieleisonnal feleltek.

Ezzel véget ért a koronázás, mely után a pápa áldását adta a jelenlevőkre. Az ünnepély délután egy órakor ért véget.

A pápát a sedia gestatoria vitték el, a visszavonuló szentatyát lelkesen megéljenezték.

Az Osservatore Romano XV. Benedek pápa megválasztásáról a következőket írja: Európában és azonkívül is fegyverdörej hallszik. Mindenütt harci törekvéseket látni. A pápa feladata békét árasztani. Biztosak vagyunk abban, hogy a szent atya felismeri az őra ünnepélyes komolyságát és ennek a feladatnak szenteli magát. XV. Benedek pápa a mai történelmi pillanat és azon történelmi időszak pápája lesz, amely történelmi időszak a mostani pillanattól kezdődik.

### Gróf Széchényi Miklós püspök körlevele az új pápáról.

Hálaadó istentisztelet szeptember 13-án.

Gróf Széchényi Miklós megyéspüspök a következő körlevelet adta ki a pápaválasztás alkalmából:

Mikor a félvilág harci tűzben ég és öldöklő fegyverével nemzet nemzet ellen fordul: a katolikus egyháznak megszűnt az árvasága, Krisztus Urunk földi helytartója, a béke fejedelme elfoglalta a trónját.

A harci zajt, a fegyverek esőrgését e hó 3-án a Vatikán erkélyéről örömkialtás harsogta túl: „Annuncio vobis gaudium magnum, papam habemus Eminentissimum ac Reverendissimum Dominum Jacobum Cardinalem della Chiesa, qui sibi imposuit nomen: Benedictus XV.” Nagy örömet hirdetek nektek, van pápánk: főmagasságu és főtisztelendő della Chiesa Jakab bíboros, ki XV. Benedek nevet választott magának.

Hála az isteni gondviselésnek, hogy e vészterhes időkben nem hagyta sokáig üresen az egész föld kerekére kiterjedő lelki hatalom trónusát; hála, hogy pápát adott a keresztény valágnak. Lelkünknek mélyseges buzgóságával és bizodalmaival kérjük az Ur Jézust, hogy az ő földi helytartójának annyi lelki erőt és kegyelmet adjon, hogy képes legyen a világháboru borzalmait enyhíteni és mint a legfőbb tekintély őre: békére és megértésre hangolhassa a föld uralkodóit és királyait.

Szentséges Atyánk 1854. november 21-én született Pegliben, Génua mellett; 1878. december 21-én szentelték pappá, 1903-ig diplomáciai szolgálatban állott, azután pedig bolognai érsek lett. X. Pius legutóbb a bibor fényével övezte s most midőn a pápai trónra lép: a tizenharmadik század legnagyobb pápájának, minden idők legnagyobb egyházjogászának a szintén bolognai érseki székből felemelkedett XIV. Benedek pápának a nevével vette föl.

Gyermeki alázattal borulunk szentséges Atyánk trónja elé és midőn tántoríthatatlan ragaszkodásunkról és fiúi hűségünkéről tanúságot teszünk; buzgón kérjük az Istent, hogy szentséges Atyánkat a világegyház fölött való gondossága Isten előtt kedvessé, népei előtt dicsőségessé tegye.

Elrendelem azért, hogy a jövő vasárnapon, (Pünkösöd után a tizenötödik, vagyis szeptember 13-án) a székesegyházban s az egyházmegye minden plebániái és szerzetes templomában a hívő nép előleges figyelmeztetése után, ünnepélyes hálaadó istentisztelet tartassék, szent mise előtt „Te Deum“-mal; a szentmise végén pedig a f. é. 2660. sz. a. előírt imádsághoz még a következő imát kell fűzni:

Örök Mindenható Isten! Könyörülj a te szolgádon XV. Benedek pápánkon és kegyesség szerint vezérelj őt az örök üdvösség útján, hogy a te kegyelmeddel minden erejéből azt kívánja és teljesítse, ami előtted

kedves. Ami Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Az ünnepélyes istentisztelet után énekeljék a hivek a pápai himnuszt. A szentmise kánonjában az áldozópapok ismét mondanak fogják az imádságnak a pápára vonatkozó részét una cum famulo tuo papa nostro, — hozzátevéen Benedicto.

Végül a directorium 3. oldalán előirt oratio imperata pro papa ismét kötelezőleg mondandó az új pápa nevének a betoldásával.

### Összehívják a Házat.

#### Az ujonc kérdés és a megyei tisztviselők mandátuma.

Budapestről nyert információk szerint a közel jövőben lehet, hogy párnappal leforgása alatt összehívják a képviselőházat. Igaz ugyan, hogy az országgyűlés elnapolása alkalmával úgy volt, hogy a háboru tartama alatt nem ül össze a parlament, azonban közeledvén az év vége, több olyan ügy toldott össze, a melyeknek elintézése igen sürgős. De meg ezenkívül is van egy-két fontos a háboruval kapcsolatos ügy, mely föltétlenül a parlament döntését teszi szükségessé.

Első sorban aktuálissá vált a megyei tisztviselők mandátumának meghosszabbítása.

Most már kétségtelen, hogy a folyó évről az államosítás elmarad, szükséges tehát, hogy a meghosszabbított mandátumokat újból meghosszabbítsák. A képviselőházat tehát elsősorban ezért kell összehívni.

De, mint fővárosi tudósítónk jelenti, lesz egy másik fontos javaslat is az országgyűlés asztalán és pedig az ujoncozás kérdése. Az erre vonatkozó javaslat már készen is van, és igen fontos részletei lesznek.

### Ájtatosság a magyar fegyverek győzelméért.

#### Ma közös szentáldozás Nagyváradon. Vasárnap szentségimádás az egész országban.

Fegyvereink hatalmasak, de csak akkor győzhetetlenek, ha Isten kegyelme velünk marad. Istennél a győzelem, az Ur trónja előtt leborulva kell esedeznünk, vezesse diadalra fegyvereinket ebben az igazságos küzdelemben, terjessze áldó kezét katonáink fölé, a kik érettünk véreznek, engedje a hadjáratot mielőbb dicsőségesen befejeznünk s adja meg a lángba borult világnak diadalaink nyomán a béke áldásait.

Tudva, ismerve az imádság erejét, Nagyvárad katolikusai ma közös szent áldozásukat ajánlják fel a magyar fegyverek győzelméért. Mindazt a lelki kegyelmet, a melyet a szent áldozásban nyerünk, felajánljuk ma a Magasságbelinek trónja előtt a csatatéren küzdő véreinkért, a magyar fegyverek győzelméért.

A közös szent áldozás ma reggel 7 órakor lesz az olasz plebánia templomban. Szentmise a főoltárnál fog tartatni, áldozni pedig a főoltáron kívül a két mellékoltárnál is lehet. A rendet a főoltárnál az Urak Kongregációjának, a két mellékoltárnál s a szentély többi részében a Kath. Népszövetség tagjai tartják fenn. Gyónni lehet már G

órától kezdve. Az Urak Kongregációjának és a Népszövetségnek tagjai szíveskedjenek már fél 7-kor megjelenni a templomban, hogy beosztásukat átvehessék.

**Országos szentségimádás szept. 13-án.**

Vasárnap, szeptember 13-án az ország minden templomában egész nap a hívek imádatára ki fog tétetni az Oltáriszentség. Egész nap nyitva lesznek a templomok, hogy a szentségben jelenlevő Jézus előtt egész nap bemutathassuk hódolatunkat és esedezsünket.

Frre vonatkozólag gróf Széchényi püspök legutóbbi körlevelében következőleg intézkedik:

Korszakos események küszöbén állunk. Egy európai háború teljes közepén vagyunk s ennek a háborúnak a kimenetele döntő befolyással lesz hazánk jövő fejlődésére. A győzelem a mindenható Isten kezében van, kinek oltalma alatt állunk s akinek kegyes irgalmát esdve kell kérnünk és bizalommal remélnünk.

Országos mozgalom indult meg, hogy ezen főbenjáró szándékból szeptember 13-án ünnepi szentségimádás legyen hazánknak minden templomában. Meghatottan járulok

chez az erős hitből fakadó mozgalomhoz és felkérem a főtisztelendő székeskáptalant, az egyházmegyének minden lelkészét és minden szerzetház előljáróit, hogy szeptember 13-án már korán reggel helyezték ki az Oltáriszentséget a hívek nyilvános imádatának és az esti órákig tartásuk kitéve, hogy mindenki találhasson magának a nap folyamán egy kis időt, melyben az Ur Jézus színe előtt imádkozhasson fegyvereinknek győzelmes sikeréért és a béke helyreállításáért. *Este pedig közös nyilvános imádás után fejezzék be az ajtatosságot.*

Felkérem kedves papjaimat, hogy erről a híveket értesítsék és buzgó imádásra szólítsák. Szeptember hónapjához ugyanis annyi kegyelmünk fűződik: 2-án Budavár visszafoglalása; 7-én a kassai vértanúk napja; 12-én a török iga alól való szabadulás emléknapja és a még élénk emlékezetünkben levő bécsi eucharisztikus kongresszus évfordulója. Nem kételkedünk, hogy Nagyszombat közbenjárására a szentséges Szivtől újabb kegyelmeket kapunk és ez az egyetemes szentségimádás valóra váltja reményteljes imánkat.

Ósváth Nóra, Megai Juliska, Gerhardt Karolin, Rafael Aranka, Pelle Mária, Kálmán Janóné, Molnár Sára, Metz Rózi, özv. Egry Gyuláné, Németh Sándorné, Fenessy Ilona, Fenessy Irén, Kovács Erzsébet, Papp Margit, Sipos Miklósné, Glückmann Jenőné, Markucz Julia, Voszka Mária, özvegy Fülöp Sándorné, Zuckermann Margit, Hilf Ilona, Faragó Vilma, Pollitzer Ilona, Rimanóczy Erzsébet, Schönberger Arminné, Kohn Irén, Voleczky Erzsébet, Bachmann Fülöpné, Berger Helén, Sziklay Lajosné, Sziklay Liza, Geyer Mária, Steinbach Mórné, Bus Etel, Weber Betty, Weber Regina, Buday Juliska, Pálfi Róza, Berger Irén, Várnai Erzsike, özv. Rác Hermáné, Tóth Mici, Grünvald Ella, dr. Berkovits Renéné, Herda Jolán, Olasz Ákosné, Malczauer Ilona, Kosztáné Vacsics Mártha, Kepes Rózi, Biró Margit, Breider Erzsike, Tóth Imréné, Baranyai Lehelné, Weisz Arminné, Szultán Ida, Jung Margit, Magurán Anna, Bede Mária, Schwartz Margit, Várnay Elvira, Várnay Alice, Fenessy Rózsika, Szőke Berta, Bródy Fáni, Grósz Ilona, Moskovits Regina, Fleischner Zsófi, Grünfeld Ignácné, Pálfi Balázné, Standstark Lilly, Orbán Sándorné.

A csillogó szemű, rózsás arcú hölgyek között néhány jelenetet láttunk: valaki pici ajkához emelte oklevelét s egy esküvő, forró esőket lehelt a lap kis keresztjére; valaki egy fehér őszirózsa csokrot kapott emlékül: de vajjon csak neki lett volna ez a nap eltörülhetetlen emlékezetű? Nem! Sztét is osztotta halvány rózsáit barátói között. Az öröm, a kedvesség is megsokszorozódik nagyságában, ha többen viselik...

Végezetül Bachmann Fülöpné megköszönte a felavatottak nevében a vezetőségnek s a kiképző orvosoknak fáradozásukat s igérete mindannyiójuk nevében, hogy irgalmasság, szeretet, humanitás lesz bizonyosságuk jóbarát iránt, ellenséggel szemben pedig fegyverük.

Az ünnepély feloszlása után az új ápolónők szolgálati beosztása történt még meg: a katonai csapatkórházban s a helybeli tartalék kórházakban fognak szolgálatot teljesíteni.

## Rövid városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága esütörtökön, szeptember 10-én tartja rendes közgyűlését.

Mint az alábbi tárgysorozat mutatja, összesen 10 ügydarab kerül elintézésre s ezek is mind egyszerű dolgok, amelyek nem igényelnek hosszabb tárgyalást. A tárgysorozat a következő:

1. A polgármester havi jelentése.
2. A tanács mint állandó választmány javaslata a m. kir. belügyminiszter urnak a közbiztonsági építési ügyében hpzott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában.
3. A tanács mint állandó választmány az iparostanonc iskola részére bérelt helyiségre Darvassy Lajossal megkötött szerződésnek meghosszabbítása tárgyában.
4. A tanács mint állandó választmány a Rimanóczy-étterem bérletére özv. Fitz Sándornéval megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. A tanács mint állandó választmánya baromvásártéri étel és italmérő helyiség bérletére Makay Imre n.-váradlakossal megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.
6. A tanács mint állandó választmány a nagyváradl. női kereskedelmi iskola városi segélyezése tárgyában keletkezett magyar kir. belügyminiszteri leiratot jelentése kapcsán beterjeszti.
7. Tanács mint állandó választmány a hadi szolgálatra bevonult városi tisztviselők és alkalmazottak illetményeinek folyósítása tárgyában jelentését beterjeszti.
8. Tanács mint állandó választmány javaslata a nagyváradl. állami iskolai gondnokságba 10 tagnak a közgyűlés kebeléből leendő megválasztása tárgyában.
9. A tanács mint állandó választmány javaslata az esküdt képes egyének alaprajstroma ellen beadott felszólamlások stb. elbírálására hivatott bizottságba a törvényhatósági bizottság

# A hölgyek hős, fehér százada.

**A Vörös-Kereszt új ápolónői. Ünnepély a városháza nagy termében.**

Szemben állunk a háborúval, zug a fejünk fölött félelmetes vihara, hogy még a bátrak szívába is belelopózik néha a kételkedés, a féltő kishitűség egy-egy suhanó árnya. A béna kezek, sulyos lábak, az arcokra iródó torzvonások mind azt akarják, hogy ismerjük meg a háborút, hogy jelenjenek meg előttünk a könny, a vér, a szenvedés, veszteség, elernyedés hosszú-hosszu sora s hogy féljünk tőle.

És vasárnap délelőtt egy század gyöngőleány, szelid asszony arra esküdött meg, hogy nem fél a könnytől, a vértől, a sebtől, a csaták ezer iszonytató jelétől.

A Vörös-Kereszt-Egylet önkéntes ápolónői tanfolyamának a befejezése után vasárnap délelőtt volt meg a városháza dísztermében a végzett ápolónők ünnepélyes felavatása, eskütétele.

Az ünnepélyes aktuson jelen volt gróf Széchényi Miklós megyéspüspök, Hlatky Endre főispán, Fetser Antal felsz. püspök, Mangra Vazul gör. kel. vikárius, orsz. képviselő, dr. Karácsonyi János, Bundala Mihály, dr. Vacsics Gyula kanonokok, Lopusny Gyula tb. kanonok, Imrik S. Zoltán, dr. Lestyán Endre, Halász Gyula plebánosok, ifj. Moskovits Mór, dr. Weisz Márton, dr. Konrad Jenő, továbbá özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Hlatky Endrené, Grünwald Henrikné, Fráter Imre kórházi főorvos s velük igen sokan a helybeli orvosok közül s főképen pedig nagyszámu hölgy közönség. A felavatandó 98 önkéntes ápolónő ápolói fehér ruhában jelent meg.

### Hlatky Endre főispán beszéde.

Hlatky Endre főispán nyitotta meg az ünnepélyt, meleg szavakkal üdvözölve a megjelent előkelő közönséget s elsősorban gróf Széchényi Miklós megyéspüspököt, ki főpapi nemes lelkével, elsősorban veszi ki részét az Egyesület nagyszámú és magasrangú munkájából. Mert ma igazán sokszorosán fontos és magasrangú a Vörös-Kereszt

működése. Az Európán végig dúló világháború fájdalmas nyomainak eltüntetése, a megmaradt szenvedések enyhítése nem kevésbé fontos, mint lélekemelő cselekedet.

S mikor ilyen dolgokra van szükségünk, kihez fordulhatunk máshoz, mint a nőkhez, akiknek mélyeséges szívében egyaránt ott szunnyadnak, a nagy tettek, áldozatokra való készség, s a szeretet gyöngédségének vonásai. Ezer éven át a magyar nők győnyörű példáit adták ennek, most itt az idő, hogy minden eddigi dicsőségnél szebb, áldottabb, dicsőbb nevet s emléket szerezzenek maguknak.

Az első lépést ez utra megtették, midőn az ápolónői tanfolyamra beléptek, azt elvégezték, s most induljanak el a cél felé, a könyvek letörlésének, a fájdalom enyhítésének szent célja felé s Isten áldása legyen utjukon, munkájukon.

### Fráter Imre beszéde.

Dr. Fráter Imre kórházi főorvos intézett ezután rövid, szép beszédet a felavatandókhöz, akiknek gyönyörűen magyarázta meg még egyszer, utóljára az Egyesület célját egyetlen szóval: szeretetet hozni e világra. Szeretetet és irgalmasságot! Az élet a szívek iskolája, de főként az a háború. És akinek nagy szíve van, az most nagyobbakat tehet a világ minden nagyságánál. Mert a szeretet nagygyá tesz, fölemel, felmagasztosít mindent.

Ez a szeretet legyen vezetőjük az önkéntes ápolónőknek, ez legyen bátorítójuk, ez legyen vigasztalásuk, ez jutalmuk; ez a nagy, fonséges, irgalmas szeretet.

### A felavatás.

A hölgyek ezután felolvasás után le-tették az egyesületi fogadalmat, majd egyenként átvették felavató oklevelüket s a vörös-keresztes karszallagot. A felavatott 98 ápolónő névsora a következő:

Özv. Muschán Józsefné, Lovassy Ferencné, Andrassy Ilona, Varró Béláné, Hoványi Margit, Papp Vali, Kiss Ilona, Kakas Miki, Csury Ella, özv. Harrach Józsefné, Szikora Józsefné, Molnár Jerna, Csulyok Mária, dr. Hegyesi Pálné, Kalmár Róza, Hampó Albertné, Hollischer Pálné, Sebő Mihályné, dr. Verzár Istvánné, Fránkó Józsefné, Márkus Mózsné, Csörzs Adél, Klein Erzsé, Gerendi Béláné, Gyarmathy Judit,

kebeléből 6 bizalmi férfiúnak megvásztása illetve kiküldése tárgyában. 10. A Tanács mint állandó választmány özv. Onodi Lajosné született Takács Zsuzsánna születésű oklevelét meghirdetés végett beterjeszté.

## A polgárőrség megalakulása.

### Letették az esküt.

A nagyvárad rendőrség tekintélyes részét szintén behívták katonai szolgálatra, úgy hogy alig maradt 40-50 rendőr a város köz- és vagyonbiztonságának ellátására.

Ez a létszám pedig a legbékésebb időben sem elegendő, mert különösen az éjjeli őrszolgálatra alig jut ember. Hisz a teljes rendőri létszám mellett is alig 23 ember vigyázott éjjel Nagyvárad több mint 150 utcájára.

Nagyvárad város tanácsa megbizta Gerő Armin főkapitányt, hogy hívja fel a polgárőrséget a polgárőrség megalakítására. A polgárőrség, rendőrtisztek vezetése alatt végzik a rendőri teendőket s ellátják az őrségeket.

Nagyvárad város polgárságából nagyszámmal jelentkeztek, akik minden ellenszolgáltatás nélkül végzik a reájuk bizott teendőket.

A polgárőrség megalakítása és eskü letétele vasárnap délelőtt ünnepélyes formák között ment végbe a városházán. A nagyterem zsufolásig megtelt a jelentkezőkkel és vendégekkel.

Gerő Armin főkapitány az ünnepély kezdetén jelentést tett Hlatky Endre főispánnak, hogy a városi tanács intézkedéséből kibocsátotta a felhívást a polgársághoz, a polgárőrség megalakítására és a célt a polgárság megértvén, a felhívás örvendetes eredményt hozott. Egyben bemutatta a jelentkezők névsorát.

Rimler Károly polgármester a rendkívüli idő által előállott legnagyobb szükségnek tartja a polgárőrség megalakítását és a rendőri teendőknek részben a polgárok által leendő ellátását, amelyre a jelentkező férfiak vállalkoztak. A polgárőrségtől függ az itthonmaradt polgárság élet- és vagyonbiztonsága. Abban a reményben üdvözli a polgárőrség tagjait, hogy a városnak nem sokáig lesz szüksége erre a szép célú intézményre.

Gerő Armin főkapitány felhívta ezután a polgárőrség teljes számban jelen levő tagjait, az eskü letételére.

A polgárőrség tagjai utána mondták a felolvasott eskümintát. Az eskü szerint kötelesek úgy a főkapitány, mint helyettesének rendelkezéseit teljesíteni.

Az eskü elhangzása után a főkapitány üdvözölte a polgárőrség tagjait, majd felkérte a főispánt, hogy Nagyvárad városa nevében fogadja el az új intézményt.

Hlatky Endre főispán intézett ezután szép beszédet a jelenvoltakhoz. Sajnálatosnak tartja, hogy mindennek így kellett történnie, de vigasztalónak tartja, hogy nem talál készületlenül a nagy idők, amelyek az egész világra veszedelmek. Lélekzetfojtva várjuk Európa óriási csatatereiről a híreket és most az az igazság, hogy akik itthon maradtak, éppen úgy résen és készen legyenek a távol harcolók érdekében is, mint azok, akik értünk küzdenek az ellenségekkel szemben. Abban reménykedik is, hogy hamar véget érnek azok a nehéz idők, amelyeknek egyik szükségyszerűen szép intézménye a polgárőrség. A város nevében örömmel fogadja el a polgárok ajánkozását és nemes munkálkodásukat.

A polgárőrök a fogadalmi iverket aláírták s beosztásukat is nyomban megkapták.

A polgárőrség szeptember 15 én kezd meg működését s Jánossy Gyula, Mezey Gyula kapitányok és Zilahy Antal r. felügyelő parancsnoksága alatt három csoportban fognak működni.

### A polgárőrök beosztása.

A főkapitány a polgári őrköt három csoportba osztotta be. Az A) csoport főnöke Jánossy Gyula főkap. helyettes.

Az A) csoporthoz tartoznak: Bölös József számvivősegi számgyakornok, Béler Gyula számvivősegi gyakornok, Bodnár Odón joghallgató, Barna Sámuel fakereskedő, Barabás Zoltán banktisztviselő, Benedek E. Ferenc címfestő, Bublá Pál kereskedő, Bekk Albert bankhivatalnok, Balázsovits Rezső joghallgató, Bodnár János könyvtárőr, Bihari László színész, Bökényi Gyula háztulajdonos, Barza Ferenc joghallgató, Balogh Imre áll. vízmester, Benes Ferenc fogtechnikus, Biró Barnabás tanító jelölt, Bárdos József jogszigorló, Benedek Emil utazó, Bölönyi Bakó Zoltán joghallgató, Berkes József magánhivatalnok, Berkovits Herman magánhivatalnok, Czitrovsky Rezső dijak, Czitter Lajos kereskedő, Csulyok Béla gépész mérnök, Diósi Andor magánhivatalnok, Dajkovits János fényképész, Fischer Antal elektro tech., Faludi Géza jegyzősegéd, Friedmann Sándor magánhivatalnok, Füstös Imre nyug. irodatiszt, Freifeld Sámuel művezető, Friedrich Samu magánhivatalnok, Fülöp Lipót kereskedő, Grósz Jónás szobafestő, Grünfeld Bernát kereskedő, Ladányi József fegyverműves.

Az A) csoport főnöke felhívja a csoportjához tartozó polgári őrköt, hogy folyó hó 8 án, azaz kedden fél 9 órakor a rendőrség épületében megjelenjenek.

A B) csoport főnöke Mezey Gyula rendőrkapitány. A B) csoportba tartoznak: Grósz Lajos magánhiv. Reálisk u. 3, Grünbaum Vilmos asztalosmester Körözs u. 17. Grósz Emil szobafestő Sz. János u. 11, Huzella Odón hirdapíró, Hochhauer Vilmos keresk. utazó Hármás u. 11, Hermann Lajos magánhiv. Sz. János u. 27, Here Imre könyvelő, Horváth Lajos építész Vizvezeték u. 54, Hirsch Lajos bankhivatalnok Teleki u. 27, Kovács Adorján megyei hiv. Akadémia u. 1, Klein Zsigmond hivatalnok Velence-part 41, Kezdői Gyula asztalos Körözs u. 36, Kráhm Aladár irodatiszt Bölösöde u. 12, Kállay Salamon k. jegyző segéd Arany J. u. 4, Klein Béla magántisztv. Beöthy Ö. u. 24, Katz Jakab könyvelő, Kiss Dávid kereskedő, Kopócsi Béla tanár Lakatos u. 21, Krammer Odón kereskedő Sz. László-tér 5, Löv Jenő térfiszabó Várház u. 51, dr Lukács Béla operaénekes, Lantos Ferenc színész, London Armin magánhiv., ifj. Mónus Sándor eszmadia, Mihály Jenő kereskedő, Mérges János fényképész, Moskovits Béla mérnök-jelölt, Megyeri János irattárnok, Mester Mihály kalapos, Mártonfy János joghallgató, Nagy P. István szabó, Nagy Zoltán joghallgató, dr Nagy Mihály ügyvéd, Nagy Sándor ny. tüzőltő.

A B) csoport főnöke felhívja a csoportjához tartozó polgári őrköt, hogy folyó hó 8-án, azaz kedden délután 4 órakor a rendőrség épületében megjelenjenek.

A C) csoport főnöke Zilahy Antal rendőrfelügyelő. A C) csoportba tartoznak: Pásztor Dezső magánhivatalnok, Pikó Lajos cukrász, Partl József nyug. jegyző, Polatsek Sándor joghallgató, Redényi József irodatiszt, Rácz István joghallgató, Révész József joghallgató, Rákos Vilmos kereskedő, Rosenfeld Henrik kereskedő, Schweiger László joghallgató, Schwarcz Sándor bankhivatalnok, Sebesy Miklós joghallgató, Steiner Viktor pék, Sipos Antal üzletvezető, Schlész János állami pincekezelő, Stolez Henrik mézárós, Siter Lőrinc ügynök, Schwarcz Jenő hivatalnok, Szatrán Vince esztergályos, Székely Károly fogtechnikus, Szabados Pál tanító, Szentléleki Kálmán joghallgató, ifj. Szilágyi Géza órák, Szabó

Károly asztalos, Szabó Dezső kőművesmester, Sapfer Sándor joghallgató, Tóth L. Sebestyén mérnök, Tóth József asztalos, Tribács Menyhért kereskedősegéd, Verő Ernő magánhivatalnok, Váradi Simon magánhivatalnok, ifj. Vank István magántisztviselő, Weiszberger Lajos fakereskedő, Waldmann Ozmán vállalkozó, Zsdánszky Kálmán joghallgató.

A C) csoport főnöke felhívja a csoportjához tartozó polgári őrköt, hogy folyó hó 8-án azaz kedden délután 6 órakor a rendőrség épületében megjelenjenek.

A polgári őrség azon tagjai kik, a három csoportba említve nem voltak, mint különleges szolgálatra beosztottak, esetlegesre szolgálati jegy útján fognak behivatni.

## ..HIREK..

### Kisasszony napja.

Szűz Mária születésének napját üli ma az egyház. Ma született a napbaöltözött Asszony s születése a mi üdvösségünk kezdete. Ma született az a Szűz, akiről Izaiás jövendölt. Ő az egyetlen, aki talán vétke után vétek nélkül született, mint az angyalok.

Az ünnep alkalmából a templomokban mindenütt szentmisék és szentbeszédnek lesznek.

Ez a nap a bucsujárások napja, különösen sokan szoktak e napon Mária Radnára zarándokolni. A háboru lehetetlenné tette a bucsujárásokat.

A Mária-kongregációk nagyon emelik az ünnepély fényét azzal az impozáns közös áldozással, melyet a várad-olaszi plebánia-templomban reggel 7 órakor tartanak felajánlva annak érdemét a győzelemért és harcoló testvérünkért.

**\* Gróf Széchényi püspök a háboru sebesültjeiért.** Ismeretes, hogy megyéspüspökünk a papnevelő intézetben az átvonuló betegek részére 26 ágyat állított fel s a sebesültek gondozásának költségeit magára vállalta. Most rezidenciájának nyolc szobáját bocsátja a Vörös-Kereszt egyesület rendelkezésére, melyben a sebesült tisztek gondozását, ápolását és gyógykezelését magára vállalta. Püspökünk vasárnap éjjel Budapestre utazott, hol mint a Vörös-Kereszt egyesület alelnöke részt vesz az egyesület ülésén és meglátogatja a kórházakat.

**\* Aranyat vasért.** Tegnap délután félöt órakor tartotta Hlatky Endre főispán az első értekezletet az „Aranyat vasért” mozgalom tárgyában. Kifejtette az általa összehívott urnók előtt ennek az Augusztus főhercegnő által megindított mozgalomnak célját. A cél nagy, a cél nemes. Ugyanaz, mi a mostani minden társadalmi mozgalom célja: Segíteni a hadba vonultak családjait, ha Isten úgy akarja: árvaikat, özvegyeit. 300 vasgyűrű vár itt Nagyváradon becserezésre. Adjuk oda ékszereinket, vagy akár törött aranyezüst tárgyainkat a haza oltárára és szerezzünk helyette nagy becsű, önfeláldozásunkról tanuskodó emléket a háborus időből a vasgyűrűben. Ez volt foglalatja a főispán érzéstől áthatott magas szárnyalású beszédének.



\* **Kép a jelenből.** A huszár és a kozák. Érdekes jelenet játszódott le a napokban a debreceni pályaudvaron. Orosz foglyokat szállítottak az ország belseje felé, s a szállítmánnyal Debrecenben és megpihentek. A muszkák élénk érdeklődéssel néztek ki a vagonokból, miközben az egyiknek a szeme megakadt egy, a pályaudvaron sétáló huszáron. Félelemmel, vegyes bámulattal nézte és odaszólt az egyik társának:

— Huj, Matyasovszki, Hujhuj! A huszár odanézett, majd fenyegetőleg közeledik feléjük s odakiáltott, miközben peckesen kihuzta magát.

— Hát osztán ilyet akartok tlni, mi? (S magára mutatott).

Nem tudni, az oroszok értették-e, vagy gyanították-e, hogy mit kérdez a huszár, csak hogy igenlőleg bólintottak rá.

Több se kellett a huszárnak, dühösen a kardjához kapott s odaugrott feléjük. Am az orosz sem volt rest, ijedtében úgy leugrott társai közé, mintha puskából lőtték volna. A vitéz huszár pedig nem tehetvén másat, morfondírozva tovább ballagott.

\* Az iskolák sajnos nem fognak megnyílni, a **Donát-féle** kereskedelmi magán-tanfolyam azonban rendes időben kezdi a tanítást. Aki nem akar a tanulásban visszamaradni, **siessen** beiratkozni. A fiú és leány tanítás külön-külön történik.

\* **Butorozott szobák.** Egy vagy több személyre, legegánsabb berendezéssel teljes kiszolgálással, rövidebb vagy hosszabb időre kiadó Nagy Sándor-utca 4.

x **A legjobb akarattal kérem** győződjön meg a világhírű Rádium Bohémi, Japán Roma hegedűkur különlegességeimről. Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környe, Fráter nagysikerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalmok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása olcsón SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő.

x **A legújabb párisi kalap-újdonságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weisslovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művészneinek kalapszállítója. Atalakitásokat modellek után vállal.

\* **Aszódi Mihály** Trieszti kávé tea rum közvetlen behozatali üzlete Nagyvárad Kossuth utca és Rákóczy ut. Csokoládé Király fiók üzletem Kugler Gerbaud bonbonokkal, felszerelve budapesti árakkal, a vásárló közönséget értesitem, hogy nemesfajú kávéim megérkeztek, a kávéfogyasztók élvezettel vásárolják Aszódy 8 féle zamatu pörkölt kávéját mely izre és zamatra utánozhatatlan. Cukorkáim, teáim, konyak likőrök, rumok, elsőrendű áruk, üzletemben nagy mennyiségű szalámi kapható, kocka cukor, por cukor, szardiniák, dzsemek, igen édes esemege szálló postán 5 kgos kasarakban szállítható. Tisztelt vevőim értesitem, hogy a vasuti szállítás megkezdődött ismét minden a régi árban kapható üzletemben úgy a Kossuth-utca mint a Rákóczy-uton, Motor üzemi kávépörkölte a kirakatban látható. Katonák részére málnaszörp, Kristály limonábé és uti cukorkák

\* **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

\* **Női parthi fél cipők** fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiú boksz cipő K. 7, férfi boksz v. chevró fűzős v. zuzgos K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyszintén minden uridivateikk a legjutányosabban szereshető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

„The Roosevelt Shoe“  
amerikai cipők  
12.50 és 16.50 kizárólag

**Reichard Dezső**  
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda  
épületében kaphatók

**A legszebb  
kézimunkák**  
Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Uri Jehéremű, «FOWNES»  
keztű, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár

**Róth M. Utódánál.**

**SZÍNHÁZ**

...  
Heti műsor.

Szeptember 9 ikén Szerdán: Három testőr.

12 én Szombaton: A nap hőse.

13 án Vasárnap délután: Ingyenélők, este: Vén bakkancsos és fia a huszár.

**A három testőr.** Legközelebbi előadását e hét szerdáján tartja a színház, amely alkalommal Herceg Ferenc egyik legkitünőbb vigjátékát a Három testőrt tüzték műsorra.

**IRODALOM**

**Apponyi és Prohászka az „Élet”ben.** A magyar szellemiségnek két kiválósága találkozott az Élet (szerkeszti Andor József) szépirodalmi hetilap szeptember 6-i számában. Apponyi Albert gróf „Erkölesei erők harca” címmel, mély perspektíváját nyújtja a világháboru eseményeinek; dr Prohászka Ottokár pedig Szent István alakját mutatja meg a mai idők milliójében, a világtörténelem megvilágításban. A szépirodalmi részben T. Bokor Malvin folytatja „Völégény ur” című regényét. Eredeti elbeszélést irt Törökné Kovács Hermin, Bánnyay Károly pedig Maciejovszky Ignác len-

gyel író egy rendkívül érdekes novelláját fordította le. Versekét Nemess Ernőtől és Sztinyai Zoltántól közöl. Cikket irt még Mátray Rudolf „Jeruzsálemtől—Budapestig” címmel. Az Irodalom és Mozgó-képek c. rovatok kisebb aktuális közleményeket tartalmaznak. A lapot számtalan illusztráció és aktuális kép díszíti. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VII, Damjanich utca 50. Mutatvány számot küld a kiadóhivatal.

**A szent család** című folyóirat legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg: X. Pius örök hazába távozott. Desiderius. — A szépséges kereszt. Anoulla S. S. Sacramenti. — Szent Gellért és a magyar dal. Regőcsi (Exner) Győző — A rubinok. Antal Margit — A szeretet apostola. Teréz karmelita nővér. Dobay Mariska. — Az egyház legrégebbi temetkező helyei. II. Stöhr Géza. Elmefuttatás a világháboruról. Mohl Antal. — Háboru előtt: Az áldozat — Leszámolás — Az oltárnál — A bizalom — Buesuszavak. (pnt.) Kiadja a Szent család kiadóhivatala, Győr. A karmeliták Előfizetési ára egész évre 2 kor. egy füzet ára 20 fill.

**A Szent István Társulat adománya a sebesült harcosok számára.** Értékes ajándékkal vesz részt a Katolikus Karitás nemes munkájában a Szent István Társulat. Bizzál fiam! címmel egy közel száz lap terjedelmű könyvecskét irtott és adott ki a sebesült katonák részére, egyben gondoskodott arról is, hogy a megbecsülhetetlenül jótékony olvasmány egy-egy példánya minden egyes megsebesült katonára kezebe eljusson. A könyv előszavát Chernoch János dr. biboros hercegprimás írta, aki gyönyörű szavakkal, megható melegséggel juttatja kifejezésre főpásztori szívének szeretetét. Szeretnék személyesen hozzád menni, — írja az egyházfejedelem a sebesült olvasóhoz, — hogy egyházunk szentségeiben és főpapi áldásban részesülj. S ezzel szeretném megmutatni, mily nagyra becsültek és tisztellek, mert mindnyájunk nevében, akik honn maradtunk, védted vitéz karjaidal édes hazánkat. De miután ezt meg nem tehetem, e jelen soraimmal küldöm neked főpásztori áldásomat és kérlek téged, olvasgasd szorgalmasan betegségedben ezt a kis könyvet. A könyvecske Reviczky Aladár lazarista atya munkája, akinek imakönyvei közismerten a legkiválóbbak. Nagy szeretettel írta meg a művét, hogy a haretérről hazakerül, sebeiből vérző magyar testvért vigasztalja. A könyvecske a Szent István Társulat igazgatóságánál bármilyen mennyiségben rendelkezésére áll mindazoknak az egyháziaknak és világiaknak, akiknek hivatásukban, vagy módjukban van azt a sebesült harcosok körébe eljuttatni.

**TANÜGY**

...  
Megnyílnak a községi iskolák.

Minden más intézkedéssel szemben értesitem az érdekelteket, hogy Nagyvárad város községi elemi iskoláiban a rendes tanítás folyó hó 15-én kedd — reggel 8 órakor veszi kezdetét. Nagyvárad, 1914. szeptember 7. Dr Thury László, iskolaszéki elnök.

## Legujabb táviratok. Diplomaták a pápánál.

Róma, szeptember 7. A pápai államtitkár értesítette a diplomatákat, hogy a háború miatt a konzisztirium magánjellegű és ezért meghívókat nem bocsátanak ki. A pápa a trónteremben fogadta a diplomatákat. Szentségéhez Schönburg Hartenstein herceg osztrák-magyar nagykövet a következőket mondta. Az a hír, hogy szentséged személyében nyert fejedelmet a katolikus világ, nagy örömet idézett elő. Ez érzéstől áthatva sietünk összegyülni lábai elé, hogy hódolalunkat fejezzük ki.

A nagykövetnek franciául válaszolt a pápa. Azt óhajtja, hogy valamennyi nemzet megtalálja boldogságát és a szentszék jóviszonya ezután is megmaradjon a képviselt országban. Fogadtatás után a diplomaták Ferrata biborosnál tettek látogatást.

### Csapatunk Lembergben.

Pétervár, szept. 7. Hivatalosan jelentik, hogy csapatunk Ruzky tábornok vezetésével bevonultak Lembergbe. A bevonulás még csütörtökön történt.

### Szétszórt kozákok.

Budapest, szept. 7. Sztojanovnál Varányi huszárezredes három eskadronnal három szotnya orosz lovasságot megvert. Ez alkalommal két ágyut és sok foglyot zsákmányoltunk. Az ütközetben 150 orosz elesett.

### Négyezer szerb fogoly.

Budapest szept. 7. A hadi sajtószállás parancsnokságától a következő jelentés érkezett: A hadseregarancsnok szeptember 1-én a következő parancsot adta ki: Örömmel tudatom, hogy mintegy négyezer főnyi szerb csapat, amely Metrovicától keletre területünkre betörést kísérelt meg, fogságunkba esett, ez alkalommal a délvídeken levő derék csapatunk szerb hadiszert is zsákmányoltak. Mindez haladéktalanul az összes csapatokkal közlendő. Frigyes főherceg gyalogsági tábornok közli. (Miniszterelnökség sajtóosztálya).

Zágráb, szept. 7. A horvát kormány országos sajtóirodája a következő hivatalos jelentést teszi közzé: Szeptember 6-án a szerb Timok hadosztály a mely Mitrovica mellett átkelt a Száván az osztrák-magyar csapatok azonnal szétgurasztották. **A kik nem estek el azokat elfogták. A foglyok száma eddig 5000. Csapatunk sok hadiszert is zsákmányoltak Frank gyalogsági tábornok.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

### Miért távoztunk Sabácból.

Budapest, szept. 7. A sajtó hadiszállásról jelentik, hogy a hadvezetőség azzal szemben, hogy **Nikolajevics nagyherceg gratulált a szerbeknek, közzé teszi Terscsányszky hadtest-**

parancsnok jelentését. E jelentés szerint a szerbeket mindég megverték.

**Augusztus 19-én úgy menekültek a szerbek, mint a törökök Kumanovonál. Sabácból magasabb taktikai okokból távoztunk. A szerbek tíz nap alatt 6000 halottat vesztek. Seregeik teljesen akcióképtelenek.**

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

**Dr. PAPP KÁROLY.**

## NYILTÉR

Alólirottak a legmélyebb fájdalommal tudatják a felejtethetlen jó férj, legjobb édesapa, testvér, sógor és rokon

### Fey Rezső

f. évi szeptember 6-án este 8 óraker hosszas szenvedés és a halotti szentégek ájtatos felvétele után életének 47-ik, boldog házasságának 2-ik évében történt gyászos elhunytát.

A megboldogult földi maradványai f. hó 8-án d. u. 4 óraker fognak a Szt. János-utca 22. számú saját házából a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz-i temetőben levő családi sírhelyen örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 9-én d. e. 9 óraker fog az olasz-i róm. kath. plebánia templomba az Egek Urának bemutatni.

Mely végtisztsségtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak.

Nagyvárad, 1914. szept. 6.

### Áldás és béke poraira!

Fey Rezsőné szül. Szahmáry Mariska neje. Matild, József, István gyermekei, özv Szahmáry Elekné anyósa, Fey József, Fey Károly, Homokai Gézáné szül. Fey Hermin, Fey Nándor, Fey János testvérei, Hann Dezső és neje, Homokai Géza, Fey Józsefné Fey Károlyné, Szahmáry Irén sógora és sógornői.

## A Donát-féle keresk. magántanfolyamon

uj tanfolyamok kezdődnek és pedig gyors- és gépirásra (előrehaladottabbaknak külön ismétlőórák) szépírással (magyar és német szépírás valamint rondírás) egyszerű, betűs és am rikai könyvvitelre (gyakorlati alapon) közöns. és kereskedelmi számtan, magyar és német levelezés német nyelvre (társalgási gyakorlat).

### Vidéki szülőknek

külön figyelmébe ajánljuk a tanfolyamot, ahol még egy néhány felső kereskedelmi- vagy polgári iskolai látogató tanuló teljes ellátást kaphat. A gyermekek tanulmányai szigoruan lesznek ellenőrizve; zongora, hegedű tanítás a házba. Magánvizsgákra, össze vont polgári iskolai vizsgákra felkészítés mellett előkészítem. Bejelentések elfogadtatnak naponta.

### Külön esti tanfolyamok Mérskeiket tandíjak!

A tanfolyam vezetője:

**DONÁT M. KÁROLY.**  
Szabadság-utca 3.

## Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.  
(Ausländer férfitiszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket, női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkötés a legmeghizhatóbban készit. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jószágáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

**Lippner Marknal szerzi be.**

## PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

**VAJNOVSZKY KÁROLY**

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

**ALAPITTATOTT 1898-BAN.**

Kálvaria-utcan egy üres telek eladó.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

## Az új csipke, himzés, harisnya áruház

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

**Friedmann Jenő**

MEGNYILT!

MEGNYILT!

## A Nagyváradai sör jó és olcsó!

Hasonlíttat össze más sörökkel és **birálja meg**

**előítélet nélkül**

meg fog győződni arról, hogy

**szükségtelen más sört drágábban vásárolnia**

Telefon: gyár 439. sz., városi iroda 471. szám.

17194-514

Regénycsarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Írta: Cseres Andor. 52.

— El, bíró uram! —  
A bíró elbocsátotta emberét azzal, hogy mikor hivattja, jöjjön elő, de addig ne igyék. Tintayaló Adám erősen fogadkozott, hogy nem néz az ügy fenekére és eltávozott.

Bíró uram ekkor a kisbíró elküldötte Mireföldi János, Keszeg Ábrók, Neigyonkend Tamás után, akiket nagy bajjal lehetett előkeríteni, mert az árendásnak dolga volt a boltban, Mireföldi János már akkor a szomszéd község határa felé vonult hangos énekezéssel, csak Neigyonkend Tamás állított be azonnal a bíró parancsolatjára.

— Hol hagyta kend a feleségét! — mordult Neigyonkendre a bíró. Tamás megrökönyödött a fogadtatástól, mint rendesen, mikor megijedt, dadogva ejtette ki a szót:

— Ab-ab-áb-rók-rók-rók... izé... zé... pá — pá.

— Elég! — hozza kend ide! — parancsolta a bíró.

Igy azután előkerült Szücs Anna is, akiknek akkorra olyan veres volt az arca a beszédett szeszől, hogy beillett volna fergeteg jelző holdvilágnak.

Az asszony csak úgy lihegett a belső tüztől, Neigyonkend Tamás támogatta, hogy el ne téferegjen.

— Minek ittál annyit, Anna! — mordult rá a bíró.

— Nem akartam, de erőltettek! — hebegte az asszony.

— Erőltetett biz a mándrázi fene! — válaszolt a bíró, — eredj ki az udvarra, a szeszt levegőre, majd eszedre térít, ha van! — de aztán megmondom, hogy ne sikoltozz.

Csak az kellett az asszonynak, nyomban dalolásba kezdett, hanem ennek se feje se farka nem volt, ott kapta meg a szöveget, ahol épen eszébe jutott, ne ugorj ott ahol árok nincsen kezdetű dalra nyomban rá verselte: esillagom, galambom! — és így ment ki a község háza udvarára támogatva a férjétől.

— Majd csak lesz valahogy! — mondotta Saskai Bálint bíró uram. Soha sem volt úgy, hogy, valahogy ne lett volna.

Aminután felállott helyéről, kinézett a szomszéd szobába és meglepődéssel látta, hogy a napdíj ugyancsak szedi be a szivertőst.

Mert csak igaza van a napdíjasnak is! — ha az ember nagy urak tányérjára akarja felrakni a jó illatu és szép gömbölyű piros almát, hát gondja legyen rá, hogy se sáros, se pókhálós ne legyen. Ugy gondolta Tintayaló Adám is, hogy a butort is megtisztítja a szesz minden rá ragadt penésztől, sőt fényessé teszi, tehát fényesítette elméjét, hogy ragyogjon a nagy urak előtt.

(Folyt. köv.)

Cement, cementcsövek, fedellemez, gipsz,

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 969.

Telefon 969.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig  
férfi zokni " 28 " " zokniig  
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműk zsebkendők, ridikulók pénzerszények, erayók igen olcsó árért. Himzés valódi klóplí csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Elein Sándor és Társa  
Rákóczi-ut 14.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Foglalkozik a bank és takarékpénztár öszezes ágazataival. A nyári idény alkalmából ajánlja

safe-deposit osztályát

melyben mindenki saját zárja alatt, úgy a nyári idény alatt, mint egész éven át értékpapirjait, ékszereit, okmányait és egyéb megőrzendő tárgyait

biztosan és olcsón

megőrizheti.

A safe-deposit osztály a bankosztálytól elkülönített helyiségben van, mely a legnagyobb biztonság mellett, a legkényelmesebb és legdiszkréttebb kezelést teszi lehetővé.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújtunk intézeti helyiségünkben Bémer-tér 4.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörüldét** nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, húzó- és szűrógépek, ló- és juhnyírógépek javítását és műköszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló piperezereket, mindennemű acél-árukat, úgymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, vakszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüs

Ha nincs meglegedve

szabójával, mert drága vagy rosszszul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel DARABONT GY. és T. RSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepí őnt az ottani szolid, tiszta, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.

Hirdetmény.

Az 1915 évre érvényes legtöbb állami adót fizetők névjegyzékének összeállítására illetve kiigazítása céljából a városi adóhivatal által adómenekként összeállított kimutatás az 1886. évi XXI t. e. 25 §-a értelmében folyó év szept. hó 7-től bezárólag 15 ig terjedő 8 napon közszemlére a polgármesteri hivatalba kitétetik.

Erről az érdekelteket oly felhívással értesitem, hogy a névjegyzék elleni felszólalásukat a fentebbi határidő alatt szóval vagy írásban megtekinthetik.

Figyelmeztetem azon érdekelteket, kik a fentebb hivatolt törvény 26 §-ában foglalt kedvezményre (egyenes állami adójuk kétszeres számításba vételét) igénybe venni óhajtnak, hogy a 21 § értelmében az igazoló választmány ülése alatt folyó évi szept. hó 19 napján d. e. 10 ótától kezdődőleg az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban kérelmezzék és jogosultságukat igazolják, mert ellenkező esetben az adó kétszeres számításba vételének kedvezményétől elesnek. Nagyvárad. 1914. szept. 5.

Rimler Károly, polgármester.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

22601—1914 szám.

Hirdetmény.

A. m. kir. pénzügyminiszter ur 3501/1914 P. M. számú körrendelete értelmében értesitem az érdekelteket, hogy a lovak és járművek szolgáltatásáról szóló 1912. évi LXIX t. c. alapján a katonai célokra átvett lovakért és szállítási eszközökért járó kárpótlási összegeknek a m. kir. posta takarékpénztár útján való kifizetése már megindult.

Annak azonban, hogy a kárpótlási összegek az egyes igényjogosultak részére való kifizetése a posta takarékpénztár útján megtörténhessenek, elengedhetlen feltétele, hogy a jogosult tulajdonosok a lovató bi-zottságok, illetőleg a katonai átvévközeg által kiállított loállítás igazolványokat illetőleg kék színű nyilvántartó lap másolatokat és kék színű elismervényeket (a szállítási eszközökről) az illetékes kir. adóhivatalnak benyújtsák, ahol annak ellenében fehér színű átvételi elismervényeket kapnak, amelynek alapján a kárpótlási összegek hivatalból fognak a posta takarékpénztár útján megküldetni.

Felhívom ezért azon igényjogosultakat, akik a fent említett okmányokat az illetékes kir. adóhivatalnál még nem nyújtották be, hogy azokat a fehér színű átvételi elismervények ellenében saját érdekükben sürgősen nyújtsák be, hogy ezáltal a kárpótlási összegeknek posta takarékpénztári uton való kifizetését tegyék lehetővé.

Tájékoztatás céljából közlöm, hogy a kárpótlási összegek mások netán szerzett jogainak sérelme nélkül mindenkor a jogosult tulajdonosok részére vagyis azoznak fognak fizettetni, akik a bevont loállítás igazolványokon, kék színű nyilvántartó lap másolatokon és kék színű elismervényeken jogosított tulajdonosként meg vannak nevezve. A kárpótlási összegek netáni átruházása tekintetében azok tudomásul vételét illetőleg a kir. adóhivatalok semmiféle hatáskörrel nem bírnak, ily átruházások érvényességét elbíralni nem jogosultak.

Az adóhivatalokat a pénzügyminiszter ur utasította, hogy a kárpótlási összegeket az esetben, ha azokra harmadik személyek igényt támasztottak volna, vagyis ha a kérdéses igazolványok és elismervények még mielőtt azok a kir. adóhivatalhoz bemutatattak volna, harmadik kézbe kerültek és a bemutatást, ennél fogva nem maga az igényjogosult tulajdonos eszközölte, egészben bírói letétbe helyezték.

Nagyváradon, 1914 szeptember 2.

Rimler Károly polgármester.